

Sygn. akt VIA Ca 81/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lipca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA – Ewa Śniegocka

Sędzia SA – Urszula Wiercińska (spr.)

Sędzia SA – Irena Piotrowska

Protokolant – sekr. sądowy Agnieszka Janik

po rozpoznaniu w dniu 12 lipca 2013 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa H. C.

przeciwko L. Ś., K. O., W. L. i T. Z.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych: L. Ś. i K. O.

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 9 marca 2012 r.

sygn. akt XXV C 928/06

I oddala obie apelacje;

II zasądza od L. Ś. i K. O. solidarnie na rzecz H. C. kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego;

III nakazuje wypłacenie na rzecz radcy prawnego J. N. ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) zł oraz należny podatek VAT tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej K. O. w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt VI ACa 81/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 7 lipca 2006 r. skierowanym przeciwko - L. Ś., K. O. (poprzednie nazwisko K.), W. L. oraz T. Z. – członkom zarządu (...) spółki z o.o., powód – H. C. wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych kwoty 76.000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 1 maja 2003 r. do dnia zapłaty z kosztami postępowania. W piśmie procesowym z dnia 28 maja 2007 r. powód rozszerzył powództwo do kwoty 260.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 maja 2003 r.

Pozwani L. Ś., W. L., K. O. (poprzednie nazwisko K.) i T. Z. wnieśli o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 9 marca 2012 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od L. Ś., K. O. (poprzednie nazwisko K.), W. L. i T. Z. solidarnie na rzecz H. C. kwotę 260.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 maja 2003 r. do dnia zapłaty oraz postanowił o kosztach procesu.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało oparte o następujące ustalenia faktyczne i rozważania.

Spółka z o.o. (...) została zawiązana aktem notarialnym w dniu 21 marca 2000 r., a wpis do RHB nastąpił w dniu 11 kwietnia 2000 r. W dniu 22 listopada 2000 r. (...) spółka z o.o. zawarła z Centrum (...) S.A. umowę leasingu kapitałowego samochodu marki J. (...) z opcją zakupu po zakończeniu umowy, tj. 10 listopada 2003r. W dniu 12 grudnia 2001 r. została ogłoszona upadłość (...) S.A.

W 2002 r. pozwany L. Ś., który od dnia 20 września 2002 r. sprawował funkcję wiceprezesa zarządu, a od 28 stycznia 2003 r. do 1 grudnia 2003 r. funkcję prezesa, zaproponował powodowi w imieniu spółki z o.o. (...) sprzedaż przedmiotowego samochodu. Oświadczył, że syndyk (...) S.A. zobowiązał się sprzedać samochód przed końcem umowy leasingu pod warunkiem uiszczenia przez (...) spółkę z o. o. jednorazowo wszystkich rat leasingowych. (...) spółka z o.o. nie posiadała wówczas dostatecznych środków, w umowie z dnia 30 grudnia 2002 r. zawartej z powodem zobowiązała się sprzedać samochód za kwotę 150.000 zł. Jednocześnie powód przelał na rachunek Spółki kwotę 130.000 zł tytułem zadatku. Zgodnie z § 9 umowa miała być wykonana do dnia 15 marca 2003 r. Kwotę 130.000 zł (...) miała niezwłocznie przelać na rzecz syndyka, aby sfinalizować wykup samochodu z masy upadłości (...) S.A. Kwota 130.000 zł stanowiła równowartość sumy rat leasingowych pozostałych do zapłaty do końca umowy leasingowej. Zarząd (...) spółki z o. o. nie przekazał pieniędzy syndykowi (...) S.A. i nie zwrócił ich powodowi. W związku z powyższym powód w dniu 4 kwietnia 2003 r. zawarł ze spółką z o.o. (...) aneks do umowy z dnia 30 grudnia 2002 r. zmieniający termin wykonania umowy na dzień 30 kwietnia 2003 r. Jednocześnie otrzymał od spółki z o.o. (...) weksel zupełny na kwotę 260.000 zł płatny do 30 kwietnia 2003 r. W imieniu Spółki weksel został podpisany przez L. Ś..

Pismem z dnia 20 października 2003 r. powód wezwał (...) spółkę z o.o. do spełnienia świadczenia wynikającego z umowy z dnia 30 grudnia 2002 r., tj. do nabycia przedmiotowego samochodu przez dokonanie zapłaty na rzecz (...) S.A., a następnie przeniesienia własności na rzecz powoda. (...) spółka z o.o. nie przeniosła na powoda własności pojazdu H. C. pozwem z dnia 10 października 2005 r. wytoczył powództwo przeciwko Spółce o zapłatę kwoty 260.000 zł z tytułu zwrotu zadatku w podwójnej wysokości. Nakazem zapłaty z dnia 3 listopada 2005 r., (sygn. akt XXV Nc 287/05) Sąd Okręgowy w Warszawie nakazał (...) spółce z o. o. zapłatę na rzecz H. C. kwoty 260.000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 1 marca 2003 r., na podstawie weksla.

W oparciu o wskazany tytuł wykonawczy powód złożył pod koniec 2005r. wniosek do komornika sądowego o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Początkowo postępowanie było prowadzone przez Komornika przy Sądzie Rejonowym dla m. st. Warszawy (KM 3844/05 - k. 753), a następnie przez Komornika przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy Woli, który w dniu 17 lutego 2006 r. dokonał zwrotu tytułu wykonawczego, z uwagi na bezskuteczny upływ terminu do uiszczenia opłaty.

Sąd Okręgowy ustalił, że sytuacja finansowa (...) spółki z o.o. była zła od 2001 r., lecz do 2005 r. nie został złożony wniosek o ogłoszenie upadłości. Wniosek o upadłość Spółki złożył w dniu 7 grudnia 2005 r. wierzyciel, tj. (...) S. A., a w dniu 5 stycznia 2006 r. wniosek o upadłość złożył prezes zarządu Spółki T. Z.. Wnioski o upadłość ponowione zostały w dniach: 13 lutego 2006 r., 17 marca 2006 r. i 21 września 2006 r. (k. 79 - 90). Z uwagi na brak środków na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego wnioski oddalono (k.12, k. 19 - 21, k.79, k. 85, k. 82, k. 88).

W opinii biegłego rewidenta – C. M. badającej bilans Spółki za 2001 r. – zła sytuacja finansowa (...) spółki z o.o. istniała, co najmniej od 2001 r., a oceniając sytuację majątkową na dzień 31 grudnia 2002 r. biegła wskazała, że bilans sporządzony przez zarząd wykazuje stratę przewyższającą sumę kapitału zapasowego, kapitału rezerwowego oraz połowy kapitału podstawowego. Biegła wskazała, że już w lutym 2003 r., w tej sytuacji, zgodnie z art. 233 § 1 k.s.h., zarząd jest obowiązany niezwłocznie zwołać zgromadzenie wspólników w celu powzięcia uchwały dotyczącej dalszego istnienia spółki.

W sprawozdaniu finansowym (...) spółki z o.o. za 2002 r. wskazano, że zarząd jest świadomy poniesionej przez Spółkę straty w 2002 r. oraz w latach poprzednich, jednak uznał za celowe kontynuowanie działalności Spółki. Powyższe zostało podpisane przez ówczesnego prezesa zarządu, tj. L. Ś.. Podobnie 2003 r. zakończył się stratą obrotową w wysokości 1.720.065,03 zł. Jednakże Zgromadzenie Wspólników (...) spółki z o.o. powzięło uchwałę nr 3 i postanowiono, że strata Spółki zostanie pokryta z kapitału zapasowego. Zarząd Spółki świadom straty poniesionej uważał za celowe kontynuowanie działalności. Łączna strata na działalności w latach 2000 - 2003 wyniosła 14.222.115 zł. Koszty działalności Spółki znacznie przewyższały jej przychody, co świadczyło, iż działalność była całkowicie nieopłacalna. W lipcu 2002 r. Zgromadzenie Wspólników podjęło uchwałę o sukcesywnym podnoszeniu kapitału Spółki, aż do osiągnięcia w 2005 r. wysokości 20.000.000 zł, co także świadczyło o nienajlepszej kondycji Spółki, a miało na celu zapewnienie płynności finansowej. Takie działania bez redukcji kosztów dawały jedynie chwilową poprawę. Biegła stwierdziła, że decyzje o dokapitalizowaniu Spółki zostały podjęte o rok za późno.

Spółka popadała w coraz większe długi, pojawiły się problemy z wypłatami dla pracowników. Działania zmierzające do oddłużenia Spółki przez pozyskanie nowych inwestorów okazały się nieskuteczne, bowiem nie tylko, że pogorszyła się sytuacja rynkowa, lecz zmniejszyły się przychody i obrót, a co więcej – wierzyciele spółki z o.o. (...) zintensyfikowali działania egzekucyjne starych długów. Jednym z wierzycieli była spółka (...), która wynajmowała (...) lokale.

Zadaniem biegłego sądowego było ustalenie, czy w okresie 2002 - 2003 istniały podstawy do wystąpienia przez zarząd (...) spółki z o. o. z wnioskiem o ogłoszenie upadłości w oparciu o wszechstronną analizę sprawozdania finansowego za lata 2002 – 2003. Z opinii biegłego jednoznacznie wynika, że (...) spółka z o.o. od samego początku prowadziła działalność nieadekwatnie do możliwości finansowych o czym świadczą także inwestycje w „obcych” obiektach w kwocie 3.620.274 zł, które na koniec 2001r. skonsumowały cały kapitał zakładowy wynoszący wówczas 3.826.950 zł. Rachunek zysków i strat z lat 2001 – 2003 wykazuje, że koszty działalności Spółki znacznie przewyższały jej przychody w każdym z tych lat, a to jednoznacznie świadczy, iż działalność ta była nieopłacalna.

W 2002 r. działalność Spółki zamknęła się stratą bilansową w kwocie 4.397.652 zł., w 2001 r. również stratą w kwocie 5.704.891 zł, a w pierwszym roku działalności (2000 r.) strata wyniosła 2.399.506 zł., zaś 2003 r. wykazał stratę 1.720.065 zł. Łączna strata z tytułu prowadzonej działalności w latach 2000- 2003 wyniosła 14.222.115 zł., a to oznacza przewyżkę zobowiązań nad majątkiem o tę właśnie kwotę. Wskazać przy tym należy, że główne zobowiązanie stanowiła pożyczka udzielona Spółce przez udziałowców. Nierozliczona strata z lat 2000 - 2002 wynosiła 12.502.049 zł, a po skompensowaniu straty kapitałem podstawowym wynoszącym wówczas 3.827.000 zł kapitał własny wyniósł minus 8.675.050 zł. Rachunek wyników za 2002 r. pokazuje, że działalność podstawowa Spółki przyniosła przychody ze sprzedaży usług w kwocie 6.127.985 zł, natomiast koszty tej działalności to kwota 8.356.606 zł. W 2001 r. strata na działalności podstawowej wyniosła 4.300.878 zł., a w następnym 2003 r. strata na działalności podstawowej to kwota 2.467.060 zł. Dane te jednoznacznie wskazują na nieopłacalność świadczonych przez Spółkę usług.

W lipcu 2002 r. Zgromadzenie Wspólników podjęło uchwałę o sukcesywnym podnoszeniu kapitału Spółki, aż do osiągnięcia w 2005 r. wysokości 20.000.000 zł. Potwierdza to fakt, że już ówczesny zarząd w osobach R. S. i L. Ś. zdawał sobie sprawę z nienajlepszej kondycji Spółki, podejmował działania mające na celu zapewnienie płynności finansowej, lecz bez redukcji kosztów i/lub zwiększenia przychodów (opinia biegłej K. Z. k. 816-821).

Zgodnie z rozporządzeniem z dnia 24.10.1934 r. Prawo Upadłościowe, które obowiązywało do października 2003 r. spółka była zobowiązana, nie później niż w ciągu dwóch tygodni od zaprzestania płacenia długów lub od daty ujawnienia, że majątek nie wystarcza na zaspokojenie długów, zgłosić w sądzie wniosek o upadłość.

Z materiału dowodowego nie wynika jednoznacznie, kiedy Spółka zaprzestała spłacania zobowiązań, lecz pewnym jest, że już w rozliczeniu z 2001r., kiedy jej działalność zamknęła się stratą w wysokości 5.704.891 zł., posiadany przez Spółkę majątek i kapitał był niewystarczający na pokrycie wszystkich zobowiązań, kapitał Spółki miał wartość ujemną 4.277.447 zł. Oznacza to – zdaniem biegłej - że już po powzięciu informacji o wynikach Spółki osiągniętych w 2001 r. zarząd zobowiązany był zgłosić wniosek o upadłość. Biegła podnosi również, że z uwagi na brak szczegółowych danych za 2001 r. określenie dokładnej daty zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości nie jest możliwe, jednakże

zważywszy na to, że zwykle z uwagi na wstępne rozliczenia z budżetem Państwa w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych oraz sprawozdawczość do GUS, które to dokumenty należy sporządzić do końca marca każdego następnego roku, można przyjąć, że wniosek o upadłość powinien być zgłoszony w ciągu pierwszych dwóch tygodni kwietnia 2002 r. Podkreślić należy, że funkcję członka zarządu w okresie od 30.03.2001 r. do 24.09.2003 r. pełnił L. Ś. (wpis do KRS dnia 01.12.2003 r.), a więc upadłość powinna być zgłoszona znacznie wcześniej, niż po zakończeniu roku bilansowego 2002. Biegła wskazała, że ujemny bilans Spółki wykazywała również w kolejnych latach swojej działalności (opinia biegłej K. Z. k. 816-821).

Na konieczność podjęcia uchwały w przedmiocie dalszego istnienia Spółki wskazywał już wcześniej biegły rewident oceniający sytuację finansową i sporządzający sprawozdanie finansowe za 2002 r., który w opinii dla Zgromadzenia Wspólników z dnia 14 lutego 2003 r. jednoznacznie stwierdził, że bilans wykazuje stratę przewyższającą sumę kapitału zapasowego, kapitału rezerwowego oraz połowy kapitału podstawowego. W tym okresie po raz pierwszy podwyższono kapitał zakładowy Spółki, początkowo do kwoty 6.527.000 zł., która jest prezentowana w bilansie za 2003 r., lecz ta podwyżka nie pokryła wszystkich strat, a następnie do kwoty 12.866.500 zł przez konwersję pożyczki w wysokości 6.339.500 zł na udziały. Z uwagi na wpis czynności w KRS w lutym 2004 r., nie został to ujęte w sprawozdaniu finansowym za 2003 r. Pomimo podwyżek kapitał okazał się być za niski w stosunku do strat na koniec 2003 r.

Księgowa spółki (...) w latach 2004 – 2006 stwierdziła, że wynik finansowy Spółki był zawsze ujemny.

W konsekwencji uwagi biegłej sądowej w przedmiocie konieczności złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości odnoszą się również do kolejnych członków zarządu, w tym K. K. (2), która bilans za 2003 r. wykazujący ujemny kapitał własny w wysokości 7.305.115 zł podpisała w dniu 29 marca 2004 r. oraz W. L. będącego prezesem zarządu w okresie od 9 lipca 2004 r. do 10 października 2005 r.

Podstawę prawną żądania pozwu stanowi art. 299 § 1 k.s.h., zgodnie z którym, jeżeli egzekucja przeciwko spółce okazała się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania. Odpowiedzialność członków zarządu spółki z o.o. zostaje wyłączona tylko w przypadkach określonych w art. 299 § 2 k.s.h.:

1. zgłoszenia przez tych członków wniosku o ogłoszenie upadłości spółki lub wszczęcie postępowania układowego we właściwym czasie lub w przypadku wykazania przez nich, iż niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości spółki oraz niewszczęcie postępowania układowego nastąpiło bez ich winy, albo
2. wykazania, że mimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości w odpowiednim czasie oraz niewszczęcia postępowania układowego wierzyciel nie poniósł szkody.

Ciężar udowodnienia powołanych okoliczności spoczywa na stronie pozwanej. Uchylić się od odpowiedzialności będą mogli również ci spośród członków zarządu, którzy na podstawie ksiąg handlowych i bilansów spółki wykażą, że w czasie, gdy zarząd spółki spoczywał w ich rękach, stan jej interesów był taki, że nie uzasadniał złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości lub otwarcie postępowania układowego (por. A. Kidyba, Kodeks Spółek Handlowych, Komentarz, tom I).

Uzyskanie tytułu egzekucyjnego przeciwko spółce jest niezbędne do zgłaszania żądania spłaty długu spółki wobec członków jej zarządu. W niniejszej sprawie bezspornym jest, iż powód jest wierzycielem spółki z o.o. (...) na mocy prawomocnego nakazu zapłaty z dnia 3 listopada 2005r. wydanego na podstawie weksła w sprawie o sygn. akt XXV Nc 287/05, a zatem wierzycielność powoda nie budzi wątpliwości.

W rozstrzyganej sprawie sąd nie ma uprawnienia do badania na nowo istnienia zobowiązania spółki, ani badania na nowo wysokości długu (por. wyrok SN z dn. 18.04.2007 r., sygn. V SK 55/07).

Zarzuty pozwanych dotyczące nieważności umowy przedwstępnej sprzedaży samochodu J. (...) z dnia 30 grudnia 2002 r. (k. 94 i aneksu k. 98) oraz zarzuty dotyczące nieprawidłowego i niezgodnego z deklaracją wekslową wypełnienia weksła wobec prawomocnego nakazu zapłaty, opartego na wekslu, nie mogą być skutecznie podnoszone w procesie

toczącym się na podstawie art. 299 k.s.h. (k. 94-98, k.109, k.691 a.s.). Wysokość zobowiązania Spółki wynika wprost z prawomocnego nakazu zapłaty.

Przesłanką odpowiedzialności członków zarządów spółki z o.o. za zobowiązania spółki jest ponadto wykazanie bezskuteczności egzekucji z majątku spółki. W procesie w oparciu o art. 299 k.s.h. na wierzycielu (powodzie) ciąży obowiązek udokumentowania bezskuteczności egzekucji jako przesłanki odpowiedzialności członków zarządu spółki i można tego dokonać za pomocą różnych środków dowodowych. Bezskuteczność egzekucji to stan majątkowy spółki, w którym wiadomo, że egzekucja z majątku nie doprowadzi do zaspokojenia wierzycieli (por. wyrok SN z dn. 7.07.2005 r., sygn. IV CK 58/05). Ustalenie przesłanki bezskuteczności egzekucji może nastąpić na podstawie każdego dowodu, z którego wynika, że spółka nie ma majątku pozwalającego na zaspokojenie wierzyciela pozywającego członków zarządu (por. wyrok SN z dn. 31.01.2007 r., sygn. II CSK 417/2006). W orzecznictwie przyjmuje się, że dowodem stwierdzającym bezskuteczność egzekucji jest także wydanie postanowienia oddalającego wniosek o ogłoszenie upadłości ze względu na niewystarczający majątek spółki potrzebny dla pokrycia kosztów postępowania upadłościowego (por. wyrok SN z dn. 26.08.2009 r., sygn. I CSK 34/09 i wyrok SN z dn. 19.06.2009, sygn. V CSK 460/08). Zatem powód nie musi wykazywać, że wyczerpał wszystkie możliwe sposoby egzekucji, lecz wystarczy, że jeden ze sposobów egzekucji okazał się nieskuteczny (por. wyrok SN z dn. 15.12.2004 r., sygn. II CK 376/04). Ponadto wystarczające jest, aby dowody zebrane w sprawie wskazywały, że powód nie uzyska zaspokojenia. W rozstrzyganej sprawie pozwani nie kwestionowali stanu bezskuteczności egzekucji powoda z powodu braku majątku Spółki, który nie był wystarczający nawet dla prowadzenia postępowania upadłościowego.

Sąd I instancji ustalił ponadto, że powód wszczął postępowanie egzekucyjne, które następnie w związku ze zbiegiem egzekucji zostało zakończone zwrotem wniosku egzekucyjnego powoda (k.756, 796, 773). Sytuacja finansowa spółki z o.o. (...) była zła już od 2001 r., lecz do 2005 r. nie został złożony wniosek pozwanych o ogłoszenie upadłości. Taki wniosek w dniu 7 grudnia 2005 r. złożył wierzyciel, tj. (...) S.A., po którym dopiero w dniu 5 stycznia 2006 r. wniosek o upadłość złożył prezes zarządu T. Z.. Wnioski pozwanych o upadłość były zgłaszane trzykrotnie – w dniach: 13.02.2006 r., 17.03.2006 r. i 21.09.2006 r. (k. 79-90). Z uwagi na brak środków na pokrycie kosztów postępowania upadłościowego wnioski zostały oddalone. Sąd Okręgowy przyjął zatem, że egzekucja powoda wobec Spółki była bezskuteczna, z powodu braku majątku Spółki (nawet na koszty postępowania upadłościowego).

Odpowiedzialność przewidziana w art. 299 k.s.h. dotyczy wszystkich członków zarządu spółki sprawujących funkcje w czasie istnienia zobowiązania. Na podstawie uregulowań zawartych w ustawie Prawo upadłościowe i naprawcze członkowie zarządu mają obowiązek, nie później niż w ciągu dwóch tygodni od dnia, w którym wystąpiła podstawa do ogłoszenia upadłości, zgłosić w sądzie wniosek o ogłoszenie upadłości.

Dopuszczony w sprawie dowód z opinii biegłego sądowego jednoznacznie wskazuje, że po zakończeniu 2001 r. najpóźniej do końca marca 2002 r. powinna zostać podjęta decyzja w przedmiocie upadłości Spółki. Prezesem zarządu w okresie od 30.03.2001 r. do 24.09.2003 r. był L. Ś. (wpisany do KRS w dniu 1.12.2003 r.). Zdaniem biegłej K. Z. decyzja o podwyższeniu kapitału zakładowego Spółki została podjęta o rok za późno (k. 874 – opinia ustna). Według biegłej wniosek o upadłość powinien zostać zgłoszony już po zakończeniu roku bilansowego - w 2002 r. Biegły rewident (k. 816 - pisemna opinia, k. 826 i k. 417 - 418) stwierdził również, że sytuacja Spółki w 2002 r. była bardzo zła, a bilans wykazywał wysokie straty. W ocenie biegłej K. Z. działania podjęte w 2003 r. były niewystarczające, żeby Spółka mogła funkcjonować (k. 874). Kapitał Spółki był wówczas mniejszy niż jej zobowiązania.

Opinię tę Sąd Okręgowy podzielił jako wskazującą na rzeczywistą sytuację finansową Spółki oraz na brak odpowiednich działań ze strony członków zarządu.

Przepis art. 299 k.s.h. formułuje domniemanie winy członków zarządu w niezgłoszeniu wniosku o ogłoszenie upadłości we właściwym czasie. Członkom zarządu powinien być znany na bieżąco stan finansowy spółki, a co za tym idzie także możliwości zaspokojenia długów. Nie ma tu znaczenia subiektywne przekonanie członków zarządu (por. wyrok SN z dn. 24.09.2008 r., sygn. II CSK 142/08). W ocenie Sądu I instancji żaden z pozwanych nie zdołał obalić tego domniemania skutecznie. Pozwanym można przypisać niedbalstwo lub lekkomyślność jako postać zawinienia.

Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2008 r. (Lex nr 487532) przyjmuje się domniemanie istnienia szkody w wysokości niewyegzekwowanego zobowiązania spółki. Za szkodę uważa się stratę stanowiącą różnicę pomiędzy tym, co wierzyciel mógłby w wyniku wszczęcia postępowania upadłościowego uzyskać, a rzeczywistym stanem zaspokojenia jego roszczeń. Dla skutecznej obrony członka zarządu przed odpowiedzialnością za długi spółki, winien on wykazać, że kwota jakiej dochodzi wierzyciel nie przedstawia mniejszej wartości niż ta, którą uzyskalby, gdyby członkowie zarządu dopełnili obowiązku ustawowego.

W ocenie Sądu I instancji także pozwany T. Z. nie dokonał zgłoszenia wniosku we właściwym czasie i nie zdołał obalić domniemania, iż wierzyciel odniósł szkodę.

Spółka z o.o. (...) nadal jest w stanie niewypłacalności, nie została wyrejestrowana z KRS, nie działa i nie ma żadnego majątku.

Oddalenie wniosków dowodowych pozwanego L. Ś. (k. 838) było uzasadnione brakiem ich przydatności dowodowej wobec treści opinii biegłej opartej na dokumentach księgowych Spółki, ujawnionych i obrazujących rzeczywisty stan finansowy oraz z uwagi na to, że zmierzały do przewlekłości postępowania.

Powyższy wyrok został zaskarżony przez pozwanych L. Ś. oraz K. O..

Pozwany L. Ś. zaskarżył wyrok w części uwzględniającej w stosunku do niego powództwo i wniósł o zmianę orzeczenia przez oddalenie w stosunku do niego powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu. Zaskarżonemu wyrokowi pozwany zarzucił naruszenie:

- 1) art. 233 § 1 k.p.c. przez przyjęcie, że weksel wystawiony w momencie podpisywania aneksu do umowy z dnia 30 grudnia 2002 r. był wekslem zupełnym opiewającym na kwotę 260.000 zł,
- 2) art. 328 § 2 k.p.c. przez pominięcie w uzasadnieniu wyroku wskazania dlaczego zeznania L. Ś. o tym, że wystawiony weksel był wekslem niezupełnym, zostały uznane za niewiarygodne, a także przez pominięcie w uzasadnieniu wyroku ustalenia, czy i kiedy powód odstąpił od umowy z (...) spółką z o.o., co w świetle art. 394 § 1 k.c. rzutowało na powstanie zobowiązania do zapłaty zadatku w podwójnej wysokości czyli 260.000 zł,
- 3) art. 217 § 3 k.p.c. przez nierozpoznanie wniosku dowodowego pozwanego zawartego w piśmie procesowym z dnia 20 października 2006r. o zobowiązanie powoda do złożenia do akt sprawy wszystkich wezwań do wykupu weksla,
- 4) naruszenie art. 299 § 1 k.s.h. w zw. z art. 299 § 2 k.s.h. w zw. z art. 394 § 1 k.s.h. przez uznanie, iż L. Ś. może ponosić odpowiedzialność za zobowiązanie Spółki, które nie istniały w okresie sprawowania przez niego funkcji w zarządzie, a dodatkowo w sytuacji, w której pozwany wykazał, że powód w związku z niezgłoszeniem wniosku o upadłość nie poniósł szkody.

Pozwana K. O. zaskarżyła wyrok w części uwzględniającej w stosunku do niej powództwo i wniosła o zmianę orzeczenia przez oddalenie w stosunku do niej powództwa. Zaskarżonemu wyrokowi pozwana zarzuciła:

- 1) naruszenie art. 299 § 2 k.s.h.,
- 2) leżący u podstaw powyższego błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia, polegający na błędnym przyjęciu, że
 - a) pozwana powinna była złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości, podczas, gdy z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, że w istocie nie zachodziły przesłanki do złożenia takiego wniosku,
 - b) powód odniósł realną szkodę w wysokości 260.000 zł,

3) naruszenie prawa procesowego, tj. art. 98 w związku z art. 102 k.p.c. mającą wpływ na treść orzeczenia w przedmiocie zasądzenia od K. O. na rzecz powoda kwoty 20.200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu,

4) nieprzyznanie kosztów zastępstwa procesowego w I instancji ustanowionemu z urzędu pełnomocnikowi.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacje obu pozwanych są niezasadne. Sąd II instancji uznając trafność ustaleń faktycznych i dokonanej przez Sąd Okręgowy oceny zgromadzonego materiału dowodowego – przyjął je za własne.

Zgodnie z art. 299 k.s.h., członkowie zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania, jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna (§ 1); członek zarządu może się jednak uwolnić od tej odpowiedzialności przez wykazanie, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości, albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości nastąpiło nie z jego winy, bądź że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości wierzyciel nie poniósł szkody (§ 2). W świetle przeważającego stanowiska orzecznictwa ugruntowanego uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2008 r., sygn. III CZP 72/08, odpowiedzialność oparta na art. 299 § 1 k.s.h. jest odpowiedzialnością odszkodowawczą o charakterze deliktowym.

W sprawie o zapłatę na podstawie art. 299 § 1 k.s.h., powód powinien zatem wykazać istnienie określonego zobowiązania spółki w czasie, kiedy pozwany był członkiem zarządu, stwierdzonego w tym czasie lub później tytułem egzekucyjnym wydanym na rzecz powoda oraz bezskuteczność egzekucji tego zobowiązania przeciwko spółce, natomiast pozwany, jeżeli chce się uwolnić od odpowiedzialności, powinien udowodnić jedną z okoliczności egzoneracyjnych określonych w art. 299 § 2 k.s.h. (por. uchwała składu siedmiu sędziów SN z dn. 7.11.2008 r., sygn. III CZP 72/08 oraz orzeczenia SN: z dn. 21.02.2002 r., sygn. IV CKN 793/00; z dn. 16.05.2002 r., sygn. IV CKN 933/00; z dn. 13.12.2006 r., sygn. II CSK 300/06; z dn. 8.03.2007 r., sygn. III CSK 352/06; z dn. 28.02.2008r., sygn. III CZP 143/08; z dn. 25.02.2010 r., sygn. V CSK 248/09).

W niniejszej sprawie powód, stosownie do przedstawionego rozkładu ciężaru dowodu, przedłożył niewyegzekwowany prawomocny nakaz zapłaty zasądzący od spółki z o.o. (...) na jego rzecz określoną w pozwie kwotę w związku z zobowiązaniem Spółki wobec niego, istniejącym w czasie, kiedy pozwani wchodzili w skład zarządu Spółki.

Skarżący L. Ś. stara się natomiast dowieść, że mimo przedstawionych przez powoda dowodów, nie ponosi przewidzianej w art. 299 § 1 k.s.h. odpowiedzialności, gdyż wyklucza ją niepowstanie w rzeczywistości objętego nakazem zapłaty zobowiązania (...) spółki z o.o. wobec powoda. Zarzuty sformułowane w apelacji zmierzają do zakwestionowania istnienia wiarygodności objętej prawomocnym nakazem zapłaty wydanym przez Sąd Okręgowy w dniu 3 listopada 2005 r. w sprawie sygn. XXV Nc 287/05, zasądzającym od (...) spółki z o.o. w W. na rzecz H. C. kwotę 260.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 maja 2003 r. do dnia zapłaty.

Nie budzi żadnych wątpliwości, że niewyegzekwowane prawomocne orzeczenie zasądzające wiarygodność wobec spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wiąże z mocy art. 365 § 1 k.p.c. (por. wyrok SN z dn. 15.02.2007 r., sygn. II CSK 452/06) w sprawie z powództwa dochodzonego na podstawie art. 299 § 1 k.s.h. W zakresie prawomocności materialnej tego orzeczenia sąd w sprawie z powództwa opartego na art. 299 § 1 k.s.h. musi więc uznać istnienie zobowiązania spółki wobec powoda. Nie można zatem w takiej sprawie skutecznie zakwestionować tego zobowiązania, podnosząc, że w ogóle ono **nie powstało**, upadło z mocą wsteczną lub wygasło wskutek wykonania przed wydaniem orzeczenia, ani też skutecznie powołać się na to, iż dochodzenie od spółki roszczenia, odpowiadającego temu zobowiązaniu, stanowiło nadużycie prawa (art. 5 k.c.) albo, że roszczenie to uległo przedawnieniu (por. orzeczenia SN: z dn. 17.07.1997 r., sygn. III CKN 126/97; z dn. 15.06.1999 r., sygn. III CZP 10/99; z dn. 20.12.2001 r., sygn. III CZP 69/01; z dn. 27.10.2004 r., sygn. IV CK 148/04; z dn. 7.02.2007 r., sygn. III CSK 227/06; z dn. 19.11.2008 r., sygn. III CZP 94/08; z dn. 17.03.2010 r., sygn. II CSK 506/09; z dn. 29.11.2012 r., sygn. II CSK 181/12).

Inaczej jest, gdy chodzi o wygaśnięcia zobowiązania wobec spółki z przyczyny zaistniałej po powstaniu zasądzającego go tytułu egzekucyjnego. Artykuł 365 § 1 k.p.c. nie stanowi wówczas przeszkody do uwzględnienia wygaśnięcia

zobowiązania, ponieważ nie podważa ustaleń leżących u podstaw prawomocnego orzeczenia, lecz łączy zmianę stanu prawnego, wynikającego z tego orzeczenia, z nowym zdarzeniem. Znaczenie w sprawach z powództwa opartego na art. 299 § 1 k.s.h. może mieć wygaśnięcie zobowiązania spółki wobec powoda wskutek zaspokojenia przez spółkę swego zobowiązania po uprzedniej jego bezskutecznej egzekucji wobec niej, przez zapłatę (por. wyrok SN z dn. 7.05.1999 r., sygn. I CKN 1174/97). W razie wykazania, że do takiego zaspokojenia doszło, powództwo wobec członków zarządu oparte na art. 299 § 1 k.s.h. powinno być oddalone, odpada bowiem wówczas przesłanka bezskuteczności egzekucji powoda wobec spółki, a przede wszystkim - nie istnieje szkoda podlegająca naprawieniu na podstawie tego przepisu.

W okolicznościach sprawy podniesiony przez pozwanego L. Ś. zarzut naruszenia art. 299 § 1 k.s.h. przez uznanie, że pozwany ponosi odpowiedzialność za zobowiązania Spółki wobec powoda, które nie istniały, kiedy pozwany był członkiem zarządu, jest więc chybiony. W sprawie, co wyżej już wyjaśniono, istotne znaczenie miałyby okoliczność wygaśnięcia zobowiązania Spółki wobec powoda po uprawomocnieniu się zasądzonego go nakazu zapłaty, natomiast oczekiwanie przez pozwanego prowadzenia postępowania w kierunku - czy zobowiązanie to w ogóle powstało, było wykluczone, wobec regulacji art. 365 § 1 k.p.c., w myśl którego Sąd Okręgowy musiał przyjąć powstanie tego zobowiązania, zgodnie z treścią prawomocnego nakazu zapłaty.

Bezzasadność podniesionego przez pozwanego zarzutu naruszenia art. 299 § 1 k.s.h. jednocześnie przesądza o bezzasadności pozostałych zarzutów apelacji pozwanego. Zarzuty te dotyczą przepisów postępowania oraz art. 394 k.c. Jeżeli w sprawie niemożliwe było podważenie powstania stwierdzonego prawomocnym nakazem zapłaty zobowiązania Spółki wobec powoda, to tym samym nie było potrzeby prowadzenia postępowania dowodowego w tym zakresie i nie mogło dojść do naruszenia wymienionych w apelacji przepisów. Brak szkody powoda w związku z niezgłoszeniem wniosku o upadłość został podniesiony w ostatnim z zarzutów apelacji, a uzasadnienie zarzutu również odnosi się do nieistnienia zobowiązania (...) spółki z o.o. wobec powoda. W konsekwencji apelacja L. Ś. podlegała oddaleniu.

Odnosząc się do apelacji pozwanej K. O., zarzuty sformułowane przez skarżącą także nie są trafne. Każdy z członków zarządu spółki z o.o., odpowiedzialny solidarnie z mocy art. 299 § 1 k.s.h., może uwolnić się od tej odpowiedzialności, jeśli wykaże wystąpienie co najmniej jednej z przesłanek zwalniających spośród wymienionych w § 2 powołanego przepisu, tj., że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości, albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości nastąpiło nie z jego winy, bądź że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości wierzyciel nie poniósł szkody.

Skarżąca zarzuca naruszenie art. 299 § 2 k.s.h. i błędne przyjęcie, że

powinna była złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości, podczas, gdy w ocenie pozwanej, z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, że nie zachodziły przesłanki do złożenia takiego wniosku. Wbrew twierdzeniom apelacji, Sąd I instancji prawidłowo ustalił okoliczności faktyczne pozwalające uznać, że w czasie sprawowania przez pozwaną funkcji prezesa zarządu (...) spółki z o.o. istniały podstawy do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości Spółki. Wskazać zatem należy, że na podstawie uregulowań zawartych w art. 21 ust. 1 i 2 prawa upadłościowego i naprawczego członkowie zarządu mają obowiązek, nie później niż w ciągu dwóch tygodni od dnia, w którym wystąpiła podstawa do ogłoszenia upadłości, zgłosić w sądzie wniosek o ogłoszenie upadłości. Podstawą ogłoszenia upadłości spółki z o.o. jest jej niewypłacalność, która zachodzi, gdy spółka nie wykonuje swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych. Drugą przesłanką uznania spółki za niewypłacalną jest sytuacja, gdy zobowiązania spółki przekroczą wartość jej majątku, niezależnie od tego, czy na bieżąco wykonuje ona swoje zobowiązania (art. 11 ust. 1 i 2 prawa upadłościowego i naprawczego). Zaistnienie powyższych okoliczności obliguje zarząd spółki (a także poszczególnych jego członków) do zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Przy czym, jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 2 czerwca 2011 r. (sygn. I CSK 574/10), badając, kiedy ziściły się przesłanki do złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego, nie należy kierować się subiektywnym przekonaniem członków zarządu o spodziewanej, przyszłej sytuacji finansowej spółki, lecz kryteriami obiektywnymi dotyczącymi rzeczywistej sytuacji finansowej spółki.

Sąd Okręgowy dopuścił i przeprowadził dowód z opinii biegłego sądowego K. Z. (k. 816-821, k. 872-874). Pozwana K. O. pełniła funkcje prezesa zarządu (...) spółki z o.o. od dnia 1 grudnia 2003 r. do dnia 9 lipca 2004 r. Pozwana podpisała bilans Spółki za 2003r. Z opinii biegłej wynika, że w kolejnych latach działalność Spółki zamykała się stratą, tj. w 2000 r. w kwocie 2.399.506 zł, w 2001 r. w kwocie 5.704.891 zł, w 2002 r. w kwocie 4.397.652 zł, a w 2003 r. w kwocie 1.720.065 zł. Łączna strata w latach 2000 – 2003 wyniosła 14.222.115 zł, co oznacza, że zobowiązania przewyższały majątek Spółki o tę kwotę. Kapitał Spółki został podwyższony w 2003 r. najpierw do kwoty 6.527.000 zł, co zostało ujęte w bilansie Spółki, a następnie do kwoty 12.866.500 zł przez konwersję pożyczki w wysokości 6.339.500 zł na udziały, co nie zostało przedstawione w sprawozdaniu finansowym. Pomimo podwyżek kapitał (12.866.500 zł) okazał się niewystarczający w stosunku strat na koniec 2003 r. (14.222.115 zł), którą to okoliczność skarżąca w apelacji pomija. Należy również wskazać dane dotyczące strat Spółki na działalności podstawowej, która w 2001 r. wyniosła 4.300.878 zł, w 2002 r. – 2.183.521 zł, a w 2003 r. - 2.467.060 zł. Rachunek zysków i strat Spółki z lat 2001 – 2003 pokazuje, że koszty działalności podmiotu przewyższały przychody, co świadczy o nieopłacalności prowadzonej przez Spółkę działalności. Ponadto bilans za 2003 r. wykazuje ujemny kapitał własny w wysokości 7.305.115 zł, co oznacza, że zobowiązania Spółki były wyższe od kapitału i majątku tego podmiotu. Sytuacja uległa nieznacznej poprawie po konwersji pożyczki na udziały (kwota 6.399.500 zł), lecz jedynie zmniejszył się niedobór majątku nad zobowiązaniami Spółki (k. 873). W tym miejscu należy zauważyć, że opinie biegłych podlegają, jak inne dowody ocenie na podstawie art. 233 § 1 k.p.c. Kryteriami tej oceny są: zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania oraz stanowczość wyrażonych w niej wniosków (por. postan. SN z dn. 7.11.2000 r., I CKN 1170/98, OSNC 2001/4/64). Stosując powyższe kryteria, Sąd II instancji podziela stanowisko Sądu Okręgowego, iż opinia biegłej złożona w sprawie jest w pełni wiarygodna, co do faktów będących jej przedmiotem. Skarżąca w żaden sposób nie podjęła polemiki z wnioskami opinii biegłej.

Pozwana K. O. - prezes zarządu (...) spółki z o.o., osoba obowiązana znać stan interesów i majątku Spółki i jak wynika z podpisanego przez pozwaną Sprawozdania z działalności zarządu (...) spółki z o.o. za 2003 r. (k. 516-520), wyżej przedstawione dane były skarżącej znane. Sprawozdanie zostało złożone w dniu 29 marca 2004 r., co uprawnia wniosek, że pozwana powinna była w ciągu dwóch tygodni od tego dnia, zgłosić w sądzie wniosek o ogłoszenie upadłości. Jednoznacznie bowiem z dokumentacji rachunkowej Spółki wynikało, że zobowiązania Spółki przekroczyły wartość jej majątku i wówczas nie ma istotnego znaczenia, czy Spółka na bieżąco wykonywała swoje zobowiązania (art. 11 ust. 1 i 2 prawa upadłościowego i naprawczego). Pozwana tego obowiązku nie wykonała. Należy również zwrócić uwagę, że pozwana jako zarząd Spółki w przedmiotowym Sprawozdaniu złożyła oświadczenie, iż zarząd jest świadomy straty poniesionej przez Spółkę w 2003 r. i latach poprzednich, lecz uważa za celowe kontynuowanie działalności, zwłaszcza, że strata uległa zmniejszeniu w stosunku do lat ubiegłych (k. 520). Jak już wyżej wyjaśniono, badając, kiedy ziściły się przesłanki do złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego, nie należy kierować się subiektywnym przekonaniem członków zarządu o spodziewanej, przyszłej sytuacji finansowej spółki, lecz kryteriami obiektywnymi dotyczącymi rzeczywistej sytuacji finansowej podmiotu. Przywołane oświadczenie zarządu (...) spółki z o.o., wobec omówionego już stanu majątkowego Spółki, należy traktować wyłącznie jako subiektywne przekonanie o spodziewanej przyszłej sytuacji Spółki, co nie uwalniało od obowiązku złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości i nie przesunęło w czasie tego obowiązku.

Ostatnią z przesłanek spośród wymienionych w art. 299 § 2 k.s.h. jest wykazanie przez członka zarządu, że wierzyciel spółki z o.o. nie poniósł szkody pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Samo więc powołanie się przez wierzyciela na zaniechanie przez członka zarządu spółki z o.o. wykonania obowiązku zgłoszenia w stosownym terminie wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego nie przesądza jeszcze o braku wystąpienia przesłanki zwalniającej i nie skutkuje odpowiedzialnością członka zarządu, ponieważ może on wykazać wszelkimi dowodami, że pomimo swego zaniechania, wierzyciel spółki i tak nie poniósł szkody. Innymi słowy, ostatniej z przesłanek zwalniających spośród wymienionych w art. 299 § 2 k.s.h. nie można rozumieć w taki sposób, że każdy przypadek niezgłoszenia przez członka zarządu wniosku określonego tym przepisem skutkuje niejako automatycznie poniesieniem szkody przez wierzyciela spółki z o.o. i skutkuje odpowiedzialnością solidarną członków zarządu. Ostatnia z przesłanek zwalniających od odpowiedzialności z mocy art. 299 § 2 k.s.h. została ujęta przez ustawodawcę w sposób wymagający zbadania wzajemnego związku pomiędzy określonym tym przepisem zaniechaniem członka zarządu spółki z o.o., a oceną

skutków takiego zaniechania w postaci poniesienia bądź nieponiesienia szkody przez wierzyciela spółki. Innymi słowy, czy naruszenie określonego obowiązku przez członka zarządu spółki z o.o., przez zaniechanie zgłoszenia stosownego wniosku, spowodowało w normalnym porządku rzeczy poniesienie z tego powodu szkody przez wierzyciela spółki z o.o., czy też pomimo bezspornego uchybienia obowiązkowi członka zarządu wierzyciel spółki z o.o. i tak nie poniósł szkody. Chodzi tu bowiem o sytuacje, w których nawet zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości w najbardziej właściwym terminie i tak nie doprowadziłoby do zaspokojenia wierzyciela nawet w minimalnym zakresie, a to wobec stanu majątkowego dłużnika. W orzecznictwie zaprezentowano również stanowisko, że ostatnia z przesłanek zwalniających spośród wymienionych w art. 299 § 2 k.s.h. może być rozumiana także w taki sposób, że uchybienie przez członka zarządu obowiązkowi zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości mogło spowodować powstanie szkody wierzyciela, ale w niższym rozmiarze, aniżeli wysokość bezskutecznie egzekwowanej wierzytelności. Stałoby się tak wówczas, gdyby zgłoszenie nawet we właściwym czasie wniosku o ogłoszenie upadłości pozwalało wierzycielowi na zaspokojenie się tylko w części, a to wobec istniejącego obniżenia potencjału majątkowego dłużnika, wykluczającego możliwość uzyskania pełnego zaspokojenia wierzyciela nawet w toku wszczętego we właściwym czasie postępowania upadłościowego (por. wyrok SN z dn. 10.02.2011 r. sygn. IV CSK 335/10). W takiej sytuacji doszłoby do zwolnienia członka zarządu spółki z o.o. od odpowiedzialności tylko w tej części, w której wierzyciel i tak nie uzyskałby zaspokojenia.

Ciężar wykazania, że zaistniała jedna z trzech sytuacji z art. 299 § 2 k.s.h. uwalniająca od odpowiedzialności członka zarządu spoczywa na stronie pozwanej. Kontradyktoryjność procesu cywilnego nakłada na strony obowiązek aktywności dowodowej, ograniczając aktywność sądu do szczególnych sytuacji procesowych. Rzeczą sądu nie jest bowiem zarządzenie dochodzenia w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń strony i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.) – por. wyrok SN z dn. 17.12.1996 r., I CKU 45/96, OSNC 1997/6-7/76. Zauważyć należy, że skarżąca była reprezentowana przez radcę prawnego, zatem dopuszczanie dowodów z urzędu - byłoby wyłączeniem strony zastępowanej przez profesjonalistę, a więc podmiot znający reguły prowadzenia procesu cywilnego. Na pozwanej spoczywał zatem obowiązek wykazania za pomocą środków dopuszczalnych według przepisów kodeksu postępowania cywilnego jako dowody, że zachodzą przesłanki egzoneracyjne, w tym, że powód - wierzyciel (...) spółki z o.o. nie poniósł szkody, pomimo niezgłoszenia przez pozwaną wniosku o ogłoszenie upadłości. Pozwana wnosząc o oddalenie powództwa (k. 107-110) nie podnosiła tej istotnej dla rozstrzygnięcia okoliczności, jak również nie zgłosiła żadnego wniosku dowodowego w toku postępowania pierwszoinstancyjnego, który prowadziłby do ustaleń w tym zakresie. Twierdzenia skarżącej o nieponiesieniu przez powoda szkody po raz pierwszy zostały przedstawione w apelacji i także nie zostały poparte dowodami. Pozwana nie zgłosiła żadnego dowodu, który prowadziłby do wykazania prawdziwości jej twierdzenia o powyższej okoliczności.

W konsekwencji uprawnionym jest wniosek o braku wykazania podstaw egzoneracji pozwanej i apelacja K. O. podlegała oddaleniu.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu jest prawidłowe, ma oparcie w przepisie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., co wyjaśnił w uzasadnieniu Sąd I instancji. Trafnie także nie zostały przyznane pełnomocnikowi z urzędu K. O. – radcy prawnemu J. N. - koszty pomocy prawnej, wobec braku wniosku złożonego na podstawie art. 109 k.p.c.

Z tych przyczyn Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania odwoławczego postanowiono stosownie do treści art. 98 § 1 i 3 k.p.c.